

“Sanki yedim”i düstur etmek

Muharrem Okur: “Hacca bir defa gitmek farz olduğu halde, farz olarak hacca gidenlerin daha sonra yeniden mükerrer hacca veya umreye gittiklerine çok şahit olmaktayız. Bunun dinimizdeki yeri nedir? Daha önemli sarf veya tasadduk yerleri varken, birikimini mükerrer hacca veya umreye kullanmak ne derece doğrudur?”

İslâmîyet ölçü ve denge dinidir. Aşırılıklardan uzaktır ve ibadette, taatte, zikirde, evradda, amelde ve davranışların tamamında itidalde olmayı ve itidalde kalmayı emreder.

Peygamber Efendimiz’in (asm) gecenin üçte ikisi geçince kalkıp teheccüt namazı kılmasını, Ramazan ayı dışında bazen oruç tutup bazen tutmamasını ve gecenin bir miktarını ezvâc-ı tâhirâta ve hâne-i mübareğine ayırmasını az bularak:

“O Peygamberdir. Bizim gibi günahkâr değildir. Ben geceleri hep namaz kılacağım ve hiç uyumayacağım” diyen; “Ben bayram günlerinden başka bütün seneyi oruçlu geçireceğim ve hiç ara vermeyeceğim” diyen ve “Ben kadınlardan ayrı bir mağaraya çekileceğim ve hiç evlenmeyeceğim” diyen sahabelerini tek tek çağırıp karşısına alarak şöyle buyurması hâlâ kulaklarımızda çınlamaktadır: “Allah’a and olsun ki, ben sizin Allah’tan en çok korkanınızım ve en takvalı olanınızım. Fakat ben bazen oruç tutar, bazen ara veririm. Geceleri namaz da kılarım, istirahat için uyurum da. Kadınlarla da evlenirim. Benim sünnetim budur. Kim benim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir.” 1

Kezâ Peygamber Efendimiz (asm) yine bir gün mescide girdiğinde iki direk arasında gerilmiş bir ip gördü. “Bu ip nedir?” diye sordu. Ashab-ı Kiram: “O ip, Zeynep bint-i Cahş’ındır ya Resûlallah. Yorulduğu zaman ona tutunur” dediler.

Resûl-i Kibriya Efendimiz (asm):

“Onu çözüünüz. Namazı zevkle kılınız. Yorulduğunuz zaman da yatıp uyuyunuz” buyurdu. 2

Keza Hazret-i Aişe Validemiz (ra) anlatıyor: Yanımda sohbet ettiğim bir kadın vardı. Resûlullah (asm) odama girince;

“Bu kimdir?” buyurdu. Ben: “Falan kadındır” dedim ve kadının namazlarından överek bahsetmeye başladım. Nihayet Resûl-i Ekrem (asm):

“Yeter!” dedi. “Güç yetirebildiğiniz kadar yapın. Allah’a and olsun ki, Cenâb-ı Hak sevap vermekten usanmaz; ama siz usanırsınız.” 3

Sünnet olan; hayatta her şeyde olduğu gibi, ibadette de itidal içinde olmak ve aşırılıklardan uzak durmaktır.

Hac ve umre hususunda da durum böyledir. Farz olan, gidip gelebilecek yol ve imkân bulanlar için ömürde bir haktır. İki değildir. Nitekim Resûlullah Efendimiz (asm) sahabelerine: “Allah, size haccı farz kıldı” buyurunca, Ashab-ı Kiramdan birisi:

“Her sene mi ya Resûlallah?” diye sordu.

Resûlullah (asm) cevap vermedi. Adam tekrar sordu. Resûlullah (asm) yine cevap vermedi. Adam sorusunu üçüncü defa tekrar edince, Peygamber Efendimiz (asm): “Eğer ‘evet!’ deseydim hac her sene farz olurdu. Her sene farz olsaydı, siz onu yapamazdınız. Söylediğim gibi bırakın. Çünkü sizden öncekiler peygamberlerine çok soru sordukları ve onlar üzerine ihtilâfa düştükleri için helâk oldular. Size emrettiğim şeyi gücünüz yettiği kadar yapınız. Bir şeyden nehyettiğim zaman da ondan kaçınınız. Farz olan hac bir defadır” buyurdu. 4

Şüphesiz diğer ibadetlerde olduğu gibi, hac ve umre ibadetine de doyulmaz bir lezzet vardır ve o mukaddes topraklar oraya giden / gitmeyen insanın gözünde tüter durur. Fakat biz zayıf omuzlarımızdaki iman hizmetini daha sıhhatli kaldırabilmek için gerekirse maddî ve manevî lezzetlerimizden, şahsî kemâlâtımızdan ferâgat etmekle yükümlü olduğumuzu unutmamalıyız. Farz haccımızı ve umremizi yaptıktan sonra, daha sonraki yıllarda içimizde tütüp durduğu halde, artık sünnet mesabesinde bulunan bir hac veya umre ibadeti yerine aynı para ile iman hizmetinin bir büyük eksikliğini giderebilir, birkaç öğrenciye burs verebilir, iman hizmeti için oluşturulan şahs-ı mânevî havuzuna daha güçlü katkılar sağlayabiliriz. Ki, böylece paramızı vacip mesabesinde değerlendirmiş ve daha çok sevaba çevirmiş oluruz. Mukaddes topraklar gözümüzde tüttükçe de “Sanki gittim!” dememiz yeterli olur. Nasıl ki, eskiden İstanbul’da bir adam, canı bir şey yemek istediğinde yemeyip “sanki yedim” der ve parayı biriktirmiş. Böylece hevesinden kurtardığı paralarla, kıyamete kadar içinde namaz kılınacak bir mescit yaptırmış. Bediüzzaman Hazretleri bu adamı takdir eder ve der ki: “Lezâiz çağırdıkça, ‘sanki yedim’ demeli. ‘Sanki yedim’i düstur eden,

bir mescidi yemedi.” 5

Kim bilir bu usûlle kaç kişi, mukaddes topraklar gözünde tüttükçe “sanki gittim” diyerek, orada harcayacağı para ile iman hizmetinin bir büyük açığını kapasa ve eksliğini tamamlasa, kıyamete kadar baki olacak nice hizmetlerin de temeline harç koymuş olacaktır. Böylece parasını da sünnet olarak değil; farz veya vacip mesabesinde değerlendirmiş olacaktır.

Dipnotlar:

1- Nevevî, R. Sâlihîn, 143;

2- Nevevî, R. Sâlihîn, 146.

3- Nevevî, R. Sâlihîn, 142.

4- Nesâî, Hac, 1

5- Sözlür, s. 633; Mektubat, s. 461; Hutbe-i Şamiye, s. 133.